

EDUSKUNNAN VASTAUS 290/2006 vp

Hallituksen esitys kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta (HE 184/2006 vp).

Valiokuntakäsittely

Ulkoasiainvaliokunta on antanut asiasta mietinnön (UaVM 17/2006 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan lain:

Laki

kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan kemiallisten aseiden kehittämisen, tuotannon, varastoinnin ja käytön kieltämistä sekä niiden hävittämistä koskevan yleissopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä ja sen soveltamisesta 3 päivänä helmikuuta 1995 annetun lain (346/1997) 7 ja 13 §,

muutetaan 2, 4, 6 ja 10 § sekä

lisätään lakiin uusi 4 a—4 c § sekä 5 §:ään uusi 5 ja 6 momentti seuraavasti:

2 §

Viranomaiset

Yleissopimuksen ylin täytäntöönpanoviranomainen, jolle kuuluu yleissopimuksen sovelta-

misen ja valvonnan ylin johto, on Suomessa ulkoasiainministeriö.

Helsingin yliopiston yhteydessä toimiva Kemiallisen aseiden kieltosopimuksen valvontalaitos toimii ulkoasiainministeriön ohjauksessa

yleissopimuksen VII artiklassa tarkoitettuna kansallisena viranomaisena yhteistyön tekemiseksi Kemiallisten aseiden kieltojärjestön ja muiden sopimusvaltioiden kanssa. Valvontalaitos antaa ulkoasiainministeriölle asiantuntijapua yleissopimuksen määräysten noudattamisessa ja toimeenpanossa sekä huolehtii tiettyjen yleissopimuksen määräysten toimeenpanosta Suomessa siten kuin tässä laissa säädetään.

Tarkempia säännöksiä Kemiallisen aseiden kieltosopimuksen valvontalaitoksen yleissopimukseen liittyvien tehtävien sisällöstä ja niiden toteuttamisesta voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella. Valvontalaitoksen hallinnosta ja mahdollisista muista tehtävistä määrätään laitoksen johtosäännössä.

Yleissopimuksen edellyttämästä vientivalvonnasta vastaa ulkoasiainministeriö. Puolustustarvikkeiden maastaviennistä ja kauttakuljuksesta annetun lain (242/1990) soveltamisalaan kuuluvista tehtävistä vastaa kuitenkin puolustusministeriö.

Läkelaitos toimii 4 §:ssä tarkoitettuna lupaviranomaisena.

4 §

Luvanvarainen toiminta

Yleissopimuksen kemikaaliliitteen luettelossa 1 mainittujen kemikaalien ja lähtöaineiden tuottaminen, hankkiminen, säilyttäminen ja käyttäminen, jos 1 luettelon sisältämien kemikaalien yhteismäärä toiminnanharjoittajaa ja laitosta kohden on enemmän kuin 100 grammaa vuodessa, ovat sallittuja Suomessa vain Läkelaitoksen luvalla. Luettelossa 1 mainittujen kemikaalien ja lähtöaineiden tuonti ja toimitus Suomen alueelle ovat määrästä riippumatta sallittuja vain Läkelaitoksen luvalla. Lupaa ei kuitenkaan vaadita Kemiallisen aseiden kieltosopimuksen valvontalaitokselta tai Puolustusvoimien Teknilliseltä Tutkimuslaitokselta.

Lupahakemukseen on liitettävä selvitys yleissopimuksen kemikaaliliitteen luettelossa 1 mainittujen aineiden määrästä ja käyttötarkoituksesta sekä yleistiedot laitoksesta, jossa niitä tuotetaan, säilytetään tai käytetään. Lupaa on haetta-

va viimeistään 45 vuorokautta ennen luvanvaraista toimenpidettä. Tarkempia säännöksiä lupahakemuksen sisällöstä ja siihen liitettävästä selvityksestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.

4 a §

Luvan myöntämisen edellytykset ja lupapäätös

Läkelaitos myöntää luvan kemikaaliliitteen luettelossa 1 mainittujen kemikaalien tai lähtöaineiden tuottamiseen, hankkimiseen, säilyttämiseen, käyttämiseen, tuontiin tai toimitukseen, jos:

1) lupaa haetaan tutkimustarkoituksiin, lääketieteellisiin tai farmaseuttisiin tarkoituksiin taikka suojelutarkoituksiin ja lupahakemus antaa riittävän varmuuden siitä, ettei aine päädy muihin tarkoituksiin;

2) aineen laji ja määrä on tarkoin rajoitettu vastaamaan sitä, mikä on mainittuja tarkoituksia varten perusteltavissa;

3) aineen käsittely ei vaaranna ihmisten tai ympäristön turvallisuutta;

4) aineen yhteenlaskettu määrä Suomessa ei luvan myöntämisen jälkeen ylitä yhtä tonnia; sekä

5) Suomessa tuotetun ja Suomeen tuodun aineen yhteenlaskettu määrä ei luvan myöntämisen jälkeen luvanmyöntämivuonna ylitä yhtä tonnia.

Läkelaitos toimittaa lupahakemuksen Kemiallisen aseiden kieltosopimuksen valvontalaitokselle, joka antaa asiantuntijalausunnon siitä, täytyvätkö luvan myöntämisen edellytykset.

Päätös luvan myöntämisestä on tehtävä viipymättä, kuitenkin viimeistään 14 vuorokauden kuluessa siitä, kun Läkelaitos on saanut valvontalaitoksen lausunnon ja riittävän selvityksen luvan myöntämistä varten.

Läkelaitos voi liittää lupaan ehtoja, jos ne ovat tarpeen kemikaalin tai lähtöaineen lainmukaisen ja turvallisen käytön varmistamiseksi. Läkelaitos ilmoittaa hakijalle perusteet, joiden vuoksi lupaan on liitetty ehtoja sekä tiedon edellyttämistään toimenpiteistä. Lupaan liitetyt ehtoja voidaan muuttaa, jos lupahakemuksessa on

annettu virheellisiä tietoja tai jos luvan myöntämisen jälkeen saadaan uutta tietoa luvassa mainitun aineen käytöstä.

Lääkelaitos voi peruuttaa luvan, jos toiminnanharjoittaja on antanut lupahakemuksessaan olennaisesti virheellisiä tietoja taikka syyllistynyt vakaviin rikkomuksiin tai laiminlyönteihin luvassa tarkoitettussa toiminnassa, eivätkä toiminnanharjoittajalle annetut huomautukset ja varoitukset ole johtaneet asiaintilan korjaantumiseen.

4 b §

Ilmoitusvelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on vuosittain tammikuun loppuun mennessä ilmoitettava Kemiallisen aseiden kieltosopimuksen valvontalaitokselle seuraavat tiedot edelliseltä kalenterivuodelta:

- a) yleissopimuksen kemikaaliliitteen luettelossa 2 mainitun kemikaalin tuotannon, käsittelyn, kulutuksen, viennin ja tuonnin määrät; sekä
- b) yleissopimuksen kemikaaliliitteen luettelossa 3 mainitun kemikaalin tuotannon, viennin ja tuonnin määrät.

Jos toiminnanharjoittaja on kalenterivuoden aikana tuottanut yhteensä yli 200 tonnia yleissopimuksen todentamisliitteessä tarkoitettua erillistä orgaanista kemikaalia tai yli 30 tonnia fosforia, rikkiä tai fluoria sisältävää erillistä orgaanista kemikaalia, hänen on ilmoitettava siitä valvontalaitokselle kalenterivuoden päättymistä seuraavan tammikuun loppuun mennessä.

Toiminnanharjoittajan on vuosittain 15 päivään syyskuuta mennessä ilmoitettava valvontalaitokselle seuraavalta kalenterivuodelta:

- a) yleissopimuksen kemikaaliliitteen luettelossa 1 tai 2 mainitun kemikaalin tuotannon, käsittelyn ja kulutuksen arvioidut määrät; sekä
- b) yleissopimuksen kemikaaliliitteen luettelossa 3 mainitun kemikaalin tuotannon arvioidut määrät.

Valvontalaitokselle tehtävien ilmoitusten sisällöstä ja niihin liitettävästä selvityksestä voidaan säätää valtioneuvoston asetuksella.

4 c §

Tiedonantovelvollisuus

Toiminnanharjoittajan on annettava Kemiallisen aseiden kieltosopimuksen valvontalaitokselle muut yleissopimuksessa asetettujen velvoitteiden noudattamisen valvomiseksi tarvittavat tiedot. Valvontalaitoksen on pyydettävä tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja kirjallisesti, asetettava kohtuullinen määräaika tietojen antamiselle sekä ilmoitettava pyynnössään, mihin yleissopimuksen määräykseen pyyntö perustuu.

5 §

Tarkastus- ja valvontaoikeudet

Kemiallisen aseiden kieltosopimuksen valvontalaitos teettää turvallisuusselvitykset Kemiallisten aseiden kieltojärjestön tarkastushenkilökunnasta, hyväksyy kieltojärjestön ehdottaman tarkastushenkilökunnan Suomessa toteutettaville tarkastuksille, toimii ulkoasiainministeriön edustajana yleissopimuksen VI artiklan mukaisissa tarkastuksissa ja on ulkoasiainministeriön edustajan ohella läsnä IX artiklan mukaisissa tarkastuksissa sekä esittää tarvittaessa ulkoasiainministeriölle tarkastuksen toimittamista tapauksissa, joissa syntyy epäilystä yleissopimuksen noudattamatta jättämisestä.

Jos valvontalaitos katsoo, ettei se voi hyväksyä kieltojärjestön ehdottamaa tarkastushenkilökuntaa tai turvallisuusselvitystä, sen on siirrettävä asia ulkoasiainministeriön ratkaistavaksi. Tarkastushenkilökunnan turvallisuusselvitysten tekemiseen sovelletaan turvallisuusselvityksistä annettua lakia (177/2002).

6 §

Virka-apu

Poliisi, kemikaalilaissa (744/1989) tarkoitettu valvontaviranomaiset, Turvatekniikan keskus sekä kemikaalien maahantuonnissa ja maastaviennissä tullilaitos ja rajavartiolaitos ovat velvollisia antamaan virka-apua tämän lain ja

sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvomiseksi ja täytäntöön panemiseksi.

10 §

Kemikaalien tuonti ja vienti

Yleissopimuksen kemikaaliliitteen luettelossa 1 tai 2 mainittuja kemikaaleja ja lähtöaineita ei saa tuoda muista kuin sopimuspuolena olevista valtioista. Tämä kieltö ei kuitenkaan koske näytteitä, jotka Kemiallisen aseiden kieltosopimuksen valvontalaitos tai Puolustusvoimien Teknillinen Tutkimuslaitos ulkoasiainministeriötä etukäteen kuultuaan vastaanottaa yleissopimuksen soveltamisalaan kuuluvien kemikaalien todentamiseen liittyviä tutkimuksia varten. Kemikaaliliitteen luettelossa 1 mainittuja kemikaaleja ei saa viedä eikä toimittaa muihin kuin sopimuspuolena oleviin valtioihin. Kemikaaliliitteen luettelossa 2 mainittuja kemikaaleja ja lähtöaineita ei saa viedä eikä toimittaa muihin kuin sopimuspuolena oleviin valtioihin muuten kuin kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annetussa laissa (562/1996) ja kaksikäyttötuotteiden ja -teknologian vientiä koskevan yhteisen valvontajärjestelmän perustamisesta annetussa neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1334/2000 säädettyin poikkeuksin.

Yleissopimuksen kemikaaliliitteen luettelossa 1 mainittuja kemikaaleja ja lähtöaineita saa viedä Euroopan yhteisön ulkopuolelle ja toimittaa toiseen Euroopan unionin jäsenvaltioon vain tutkimustarkoituksiin, lääketieteellisiin tai far-

maseuttisiin tarkoituksiin taikka suojelutarkoituksiin puolustusministeriön myöntämällä maastavientiluvalla. Risiin ja saksitoksiiniin viennin ja toimittamiseen on kuitenkin oltava ulkoasiainministeriön myöntämä vientilupa. Maastavientilupaa ja vientilupaa on haettava viimeistään 45 vuorokautta ennen viennin tai toimituksen aiottua ajankohtaa.

Yleissopimuksen kemikaaliliitteen luettelossa 2 tai 3 mainittujen kemikaalien ja lähtöainesten vienti ja yhteisötoimitus on sallittu vain Euroopan unionin tai ulkoasiainministeriön myöntämällä luvalla. Viejän on muiden kuin alhaisen pitoisuuksien seoksia koskevan Kemiallisten aseiden kieltöjärjestön päätöksen mukaisten alhaisen pitoisuuksien seosten, kuluttajapakkausten ja henkilökohtaiseen myyntiin tarkoitettujen pakkausten osalta esitettävä vastaanottavan valtion antama maahanjäätodistus ulkoasiainministeriölle viedessään yleissopimuksen kemikaaliliitteen luettelossa 3 mainittuja kemikaaleja ja lähtöaineita sopimuspuolena olevien valtioiden alueen ulkopuolelle.

Lupamenettelyssä ja siihen liittyvässä valvonnassa noudatetaan soveltuvin osin, mitä puolustustarvikkeiden maastaviennistä ja kauttakuljetuksesta annetussa laissa ja kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annetussa laissa sekä niiden nojalla säädetään.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20____.

Helsingissä 6 päivänä helmikuuta 2007